

Sygn. akt II Ko 206/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie :

Przewodniczący : SSO Agata Wilczewska- spr.

Sędziowie : SSO Maria Dorywalska

SSO Marek Ziółkowski

Protokolant : st. sekr. sąd. Irena Bąk

w obecności Wiesława Szerszenia Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 16.12.13r.

sprawy **D. C.** s. M. i M. zd. J., ur. (...) w K., zam. (...) -510 , ul. (...), PESEL (...),

o zasądzenie zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie stosowane wobec niego w sprawie Sądu Rejonowego w Koninie o sygnaturze akt IIK 738/12, poprzednio IIK 123/11, w okresie od 13.12.10r. do 30.12.10r.

I. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy D. C. kwotę 5.000 (pięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania stosowanego wobec niego w sprawie Sądu Rejonowego w Koninie o sygnaturze akt IIK 738/12, poprzednio IIK 123/11 w okresie od 13.12.10r. do 30.12.10r. z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku.

II. Oddala wniosek o zasądzenie zadośćuczynienia w pozostałej części.

III. Kosztami sądowymi za niniejsze postępowanie obciąża Skarb Państwa.

M. Ziółkowski A. Wilczewska M. Dorywalska

Sygn. akt IIKo 206/13

UZASADNIENIE

Pełnomocnik D. C. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy D. C. kwoty 12.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4.10.13r., czyli od dnia uprawomocnienia się wyroku uniewinniającego D. C. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art.13§1k.k. w zw. z art.280§1k.k. w sprawie Sądu Rejonowego w Koninie o sygn. akt IIK 738/12, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem stosowanym wobec wnioskodawcy w tej sprawie od dnia 13.12.10r. do dnia 30.12.10r.

Sąd ustalił co następuje.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 25 czerwca 2013r. w sprawie o sygn. akt IIK 738/12 D. C. został uniewinniony od zarzucanego mu przestępstwa z art.13§1k.k. w zw. z art.280§1k.k., polegającego na tym, że w dniu 2 sierpnia 2010 roku około godziny 3.20 w K. przy ul. (...) II 1działając wspólnie i w porozumieniu z nieustaloną osobą usiłował dokonać rozboju na pracownikach marketu (...) A. K. i H. K. w ten sposób, że po oddaniu w powietrze kilku strzałów prze jednego ze sprawców, a następnie przystawnie do skroni A. K. przedmiotu przypominającego

broń palną oraz trzymaniu w kierunku H. K. przez drugiego sprawcę przedmiotu przypominającego paralizator zmusił ww. pracownice do otwarcia sklepu, po czym po wejściu do jego wnętrza zażądali wydania kluczy do sejfów, lecz zamierzonego celu nie osiągnęli z uwagi na brak kluczy, czym działali na szkodę pracownic marketu (...) A. K. i H. K. oraz marketu (...) Polska.

W postępowaniu przygotowawczym w tej sprawie, D. C. został zatrzymany w dniu 13 grudnia 2010r., a postanowieniem Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 15 grudnia 2010r. w sprawie o sygn. akt IIKp 652/10 tymczasowo aresztowany na okres 3 miesięcy i osadzony w Areszcie Śledczym O..

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 30.12.10r. w sprawie IIKz 205/10 tymczasowe aresztowanie wobec D. C. zostało uchylone. W tym samym dniu D. C. został zwolniony z Aresztu Śledczego w O..

Przed tymczasowym aresztowaniem przez rok czasu D. C. pracował jako ochroniarz w sklepie (...) i zarabiał około 1.300zł miesięcznie, wcześniej pracował jako ochroniarz w innej firmie.

Po dokonanych przez nieustalonych sprawców napadzie na sklep (...) z D. C., który był osobą podejrzewaną przez pracowników sklepu (...) o dokonanie tego napadu, rozwiązano umowę o pracę za porozumieniem stron.

Pierwsze cztery dni po zatrzymaniu D. C. spędził w Policyjnej Izbie Zatrzymań w K.. Przesłuchujący policjanci ostrzegali go, że będzie w areszcie źle traktowany z uwagi na to, że był ochroniarzem. Osadzonym, którzy przebywali razem z nim w celi w Areszcie Śledczym w O. W.. rzeczywiście nie podobało się to, że był ochroniarzem. Wymuszali oni na nim różne zachowania, kazali sobie prac skarpety, myć rękoma muszlę klozetową.

W trakcie pobytu w areszcie D. C. przebywał w celi 302 o powierzchni 30m² w której przebywało maksymalnie 10 osadzonych, w związku z czym zachowana była norma 3m² na jednego osadzonego. Była to cela dla palących a D. C. jest osobą niepalącą. W trakcie pobytu w areszcie D. C. nie zgłaszał dolegliwości zdrowotnych, nie był leczony ani nie korzystał z pomocy psychologa (k.17).

Po wyjściu z aresztu D. C. miał problem ze znalezieniem pracy. D. C. nie leczył się również po wyjściu z aresztu, nie korzystał z pomocy psychologa.

D. C. jest kawalerem, nie ma nikogo na utrzymaniu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt Sądu Rejonowego w Koninie o sygn. IIK 738/12 (k.19v), na podstawie pisma Dyrektora AŚ w O. W.. (k.17w zw. z k.19v) oraz na podstawie zeznań D. C. (k.19-19v).

Sąd dał wiarę zeznaniom D. C. w wyjątku tego, że został on pobity przez policjantów w trakcie przesłuchania, po zatrzymaniu oraz, że był dwa razy pobity przez osadzonych w tej samej celi w areszcie, gdyż okoliczności te nie zostały potwierdzone żadnymi innymi dowodami, w szczególności wnioskodawca nigdzie wcześniej o takich faktach nie zgłaszał, nie korzystał też z pomocy lekarza. Pozostałe zeznania D. C. zasługiwały na uwzględnienie, gdyż były jasne i logiczne.

Wartość dowodowa dokumentów zebranych w sprawie i ujawnionych na rozprawie nie budziła w ocenie Sądu żadnych wątpliwości. W szczególności nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd zważył co następuje.

Podstawą żądania od Skarbu Państwa przez wnioskodawcę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w przypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania jest przepis art.552 §1 i §4k.p.k.

Zgodnie z tymi przepisami, aby uznać, że wnioskodawcy przysługuje skuteczne prawo żądania zadośćuczynienia, należy w pierwszym rzędzie ustalić czy stosowane wobec wnioskodawcy w danej sprawie tymczasowe aresztowanie było „niewątpliwie niesłuszne”, a w przypadku uzyskania twierdzącej odpowiedzi należy następnie ustalić

czy wnioskodawca wskutek tego tymczasowego aresztowania doznał krzywdy, która uzasadnia zasądzenie zadośćuczynienia.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania opiera się na zasadzie ryzyka (por. wyrok SN z 28.05.02r. w sprawie IIIKKN 452/99 [LEX nr 53905]). Oceny słuszności tymczasowego aresztowania na podstawie przepisu art.552§4k.p.k. należy dokonywać w zasadzie z punktu widzenia ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy - ex nunc (por. wyrok SN z 26.10.01r. (...) 122/99 [LEX 51585]). Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem niewątpliwie niesłusznym, w rozumieniu art.552§4k.p.k., jest takie tymczasowe aresztowanie, które było stosowane z obrazą przepisów Rozdziału 28 Kodeksu postępowania karnego oraz tymczasowe aresztowanie oskarżonego (podejrzanego) powodujące dolegliwość, której nie powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także w szczególności, prawomocnego jej rozstrzygnięcia (por. uchwałę SN z dnia 15.09.99r., (...) 27/99, [OSN KW (...),nr 11-12, poz.72]).

Wnioskodawca D. C. był tymczasowo aresztowany i został w ostatecznym rozstrzygnięciu uniewinniony od zarzucanego mu czynu.

Prawomocne uniewinnienie, w istocie zawsze jest podstawą ustalenia, że wcześniej stosowane tymczasowe aresztowanie było niewątpliwie niesłuszne, i to bez względu na to czy jego podstawą będzie pewne stwierdzenie, że przestępstwa w ogóle nie popełniono, czy że popełnił je kto inny, czy też stało się tak dlatego, że nie zdołano zebrać dostatecznych dowodów winy, a nawet wówczas, gdy zastosowanie miała reguła określona w art.5§2k.p.k. (por. wyrok SN z 17.01.02r. w sprawie IIKKN 382/99 [LEX nr 53017]).

Wnioskodawca domagał się w niniejszej sprawie jedynie zadośćuczynienia.

Roszczenie o zadośćuczynienie jest związane z tzw. szkodą niematerialną. Ustalając wysokość kwoty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę należy mieć na uwadze nie tylko czas trwania tymczasowego aresztowania ale warunki w jakich ono miało miejsce, skutki jakie wywołało dla dobrego imienia wnioskodawcy, jego negatywne przeżycia psychiczne, wiążące się z faktem tymczasowego aresztowania, negatywne skutki o charakterze niematerialnym w zakresie zdrowia wnioskodawcy.

Zgodnie z treścią art.445§1k.c., który to przepis ma zastosowanie wprost w procesie karnym uregulowanym w Rozdziale 58 Kodeksu postępowania karnego, zadośćuczynienie winno być „odpowiednie”. Z istoty tego unormowania i natury krzywdy, suma przyznana tytułem zadośćuczynienia musi, siłą rzeczy być przybliżonym ekwiwalentem doznanych cierpień psychicznych i fizycznych.

Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art.445§1k.c. w istocie ma charakter niedookreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazano kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być „odpowiednia” w tym znaczeniu, że powinna być – przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego – utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok SN z 22.04.85r. (...) 94/85 [LEX nr 8713]).

Pozbawienie wolności dla każdego człowieka jest bardzo ciężką dolegliwością. Trudno jest zmierzyć czy rozważyć rozmiar tej dolegliwości. Nie istnieją żadne wymierne wskaźniki tej krzywdy. Niewątpliwie brak jest obiektywnego przelicznika doznanej przez niesłuszenie tymczasowo aresztowanego krzywdy na kwotę wyrażoną w pieniądzu, co może powodować zawsze rozbieżność ocen w kwestii słusznego jej ustalenia.

Abstrahując od jakichkolwiek wskaźników i przeliczników, zważywszy na rozmiar dolegliwości i jej długotrwałość, mając w szczególności na uwadze poczynione wyżej ustalenia faktyczne, zdaniem Sądu kwota 5.000zł za krzywdę wynikającą z pozbawienia wolności wobec wnioskodawcy winna stanowić właściwe zadośćuczynienie.

Zdaniem Sądu wnioskodawca niewątpliwie odniósł krzywdę w wyniku zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania. Ponieważ jednak tymczasowe aresztowanie wnioskodawcy trwało zaledwie 18 dni, warunki w jakich przebywał wnioskodawca w areszcie nie odbiegały od warunków w jakich zwykle tymczasowe aresztowanie się odbywa, a nie tyle samo tymczasowe aresztowanie, co raczej w pierwszej kolejności podejrzewanie wnioskodawcy przez współpracowników sklepu (...) o udział w napadzie wywołało bardziej ujemne skutki dla dobrego imienia wnioskodawcy, wnioskodawca nie wykazał też żadnych szczególnie negatywnych przeżyć psychicznych, wiążących się z faktem tymczasowego aresztowania, ani ewentualnych negatywnych skutków o charakterze niematerialnym w zakresie zdrowia wnioskodawcy. Dlatego zdaniem Sądu adekwatną sumą zadośćuczynienia będzie przyznana wnioskodawcy kwota 5.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku. Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd miał też na uwadze poziom życia wnioskodawcy przed tymczasowym aresztowaniem i fakt, że utrzymywał się on wtedy z wynagrodzenia za pracę w wysokości 1.300zł miesięcznie.

Żądanie zadośćuczynienia w kwocie 12.000zł w tych okolicznościach Sąd uznał za wygórowane. Dlatego Sąd oddalił wniosek o zasądzenie zadośćuczynienia w pozostałej części. Zdaniem Sądu kwota 5.000zł nie jest natomiast ani kwotą symboliczną, ani kwotą wygórowaną.

Sąd uznał też, że zasadzona na rzecz wnioskodawcy kwota 5.000zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania stosowanego wobec niego w sprawie Sądu Rejonowego w Koninie o sygnaturze akt IIK 738/12, w okresie od 13.12.10r. do 30.12.10r., spełnia swą funkcję kompensacyjną, a nie stanowi postaci wzbogacenia się tą drogą.

Ustawowe odsetki od zasądzonej kwoty przysługują wnioskodawcy dopiero w przypadku zwłoki w zapłacie tej kwoty z chwilą gdy stanie się ona wymagalna czyli od dnia uprawomocnienia się wyroku, dlatego też za czas do wydania przez Sąd prawomocnego orzeczenia odsetki te nie przysługują (por. teza 2 post. SN z 29 kwietnia 1991 r., V KRN 475/90, OSNKW 10-12/1991, poz. 52).

O kosztach sądowych za niniejsze postępowanie Sąd orzekł na podstawie przepisu art.554§2k.p.k., zgodnie z którym postępowanie to wolne jest od kosztów.

Marek Ziółkowski Agata Wilczewska Maria Dorywalska